

Watson Goodman
hatongola yihanda yino.

Yami Iya, Mba Hanga

MWANANGANA

Angufwile?

Mukanda uno uli chawana
Kanda uulanjisa.

YAMI IYA?

Shakatanga yetu kananyingika chize tuli, ni hanachisolola mu Mukanda wenyi. Mu we Mukanda tunamono: “Chize Zambzi Atutungile” ni “Chize Twalumukine” ni “Lamba Lize Mutubwa Nalio Ku Songo” ni “Chize Mutuhasa Kubwa”, nyi tunatayiza ulamwino wa Zambzi.

Atu akwo kaananyingikine hakutwala ku ulamwino wa Zambzi. Akwo kaanauningika hakepe, alioze chaatamba kulilongesa ha kunyingika weswe. Akwo kaakulimika ni Zambzi yoze wakuzanga kwalamwina. Alioze akwo kaakutayiza ulamwino wenyi, ni haanyingika ngwo, tuli atu alemu mu kulinunga ni Yesu Kristu, ni mutukabwa hamwe nenyi ku miaka yeswe.

Mwono wetu uli ulemu kuhiana ku meso ja Zambzi Shakatanga. Alioze tunahase kulitunaye nikubwa atu amokomoko mu lamba ndoo ku miaka yeswe. Hanji tunahase kumutayiza ni kumwononoke na ni kutwama ngwe nandungi wenyi ha chitwamo chenya cha Wanganana ndoo ku miaka yeswe. —Watson Goodman (1920-2002)

CHIKUMA CHIZE ZAMBI ATANGILE MUTU 1

Makapwa Ni Nandungi Wa Matangwa Eswe

Isaia 62:5

Ngwe chize sandungi akuwahilila ni nandungi, chenacho nawa Mwene Zambzi mawahilila ni yenu.

Mateu 25:1 ni 6

Ha tangwa lize, Wanangana wa mwilu muukalifwa ngwe ana mapwo kumi waze anjile ndeya jo, yakatuka ha kubatwiza sandungi. Ha muchima ufuku yeevwa mutambi ngwo: "Talenu sandungi auze! Tuhukenu ni kumubatwiza!"

Kristu—mwe Sandungi

Yoano 3:29

Nandungi kali wa sandungi, alioze sepa lia sandungi kakumana

hakamwihi ni sandungi ha kumwiwva. Kakuwahilila ha kwivwa liji lienyi.

II Korintu 11:2

Ngunanuvwila ukwa, ukwa wa kuli Zambzi. Mumu nuli ngwe mwana pwo wa kulinanga yoze kanda achilimona ni lunga, yoze hingunalakenya kumumbachisa kuli umwe lunga, Kristu.

Yesu yaakumbulula ngwenyi: "Masepa ja sandungi maahasa kunenganyana shimbu sandungi uchili hamwe no, nyi? Ka! Alioze tangwa mulikeza muze maakachiza sandungi, mba maakalitwamina kulia. —Mateu 9:15

KASHIKA ZAMBI YATANGA MUTU NI KULIFWA CHENYI MWENE

*Nyi Kachilingile Kachi Akwa Hashi
Kaahashile Kubwa Nandungi Yenyi*
Uputukilo 1:27

Mba Zambzi yatanga atu, e atu
yaalifwa nenyi. Yaatanga lunga
ni pwo.

Muze te kanda achitanga hashi,
Zambzi watutongwele kulu ha ku-
bwa atu jenyi mu kulinunga ni
Kristu, hanga tukabwe akwa kuli-
nanga, kutushi kapalia ku meso
jenyi. —Efesu 1:4

*Tachi Ja Kubwa Ni Ndako
Ya Uzambzi*

...Hachilinga hanga nukahase
kubwa ni ndako ya uzambzi...
(II Petulu 1:4). ...Ni yami nawa

mungukabwa ni kamwe ka uhenya
uze muukasoloka (I Petulu 1:5).
...Ayo nawa kaali ni chilakenyo
chimuwika chize Zambzi hanalake-
nya mu kulinunga ni Kristu.
(Efesu 3:6). ...Sakwililenu ni uwa-
hililo Tata yoze hananuhashisa
kubwa ni chihanda cha chihinga
chize Zambzi hanafungu mu Wana-
ngana wa pangu (Kolosu 1:12).
...mumu kaali akwa Kristu ni
akwo (I Timoteu 6:2). ...Mumu
tuli akwa milimo ni akwo ni
Kristu... (Hebreyu 3:14)...yaata-
mbula chihanda cha Mwiki wa
Kulinanga (Hebreyu 6:4)...hanga
tukabwe akwa kulinanga ngwe
iye. (Hebreyu 12:10).

...Zambi yatanga mutu ni kuli-fwa nenyi. —Uputukilo 9:6

Yilinga 17:24-29

Zambi yoze watangile mwilu ni hashi ni yuma yeswe yize yilimo ... iye mwene wakuhana mwono, ni mwiku wa mujimba, ni yuma yeswe yikwo kuli atu eswe. Mwenawo watangile mavungu eswe a hashi kuli mutu umuwika. Neye yaamwanga hashi heswe, ... Hachilinga hanga akamufupe, akapapate kama hali iye, akamuwane. Hindu katwamine kusuku ni mweswe wa kuli yetu. Mumu, "Ku tachi jenyi tuli ni mwono, twakwendangana, chenacho tuli." Chili ngwe amwe akwenu, akwa

kutonba miaso haanambe ngwo: "Ni yetu nawa tuli ana jenyi." Kashika, mumu tuli ana ja Zambi, hi chipema ko kunyonga ngwetu, Zambi kalifwa ni oru, hanji prata.

*Adam, Mumu Zambi Wamutangile,
Yasolola Uhenya Wa Zambi*

I Mianangana 8:11

Lelwa yazalisa Zuwo lia Mwene Zambi, ni uhenya wenyi. Ha chino mahako hi kahashile ko kumana nikuvumbika mumu ha lelwa.

Mateu 17:1, 2

Yesu yaatwala ha mulundu... Mba kusoloka chenye yichalumu-ka ku meso jo; meso jenyi yaahe-nya ngwe tangwa; mazalo jenyi yaabwa atoma ngwe pangu.

4 CHIZE KU ULINANGE NDOO KU UVULUMWINO NI MILIMA

*Mutu Mu Kulifwa Cha Zambia
Kali Munangi*

I Petulu 1:16

Mumu Mukanda wa Zambia unambe ngwo: “Bwenu akwa kulinanga, mumu yami nguli mukwa kulinanga.”

*Kuhandunuka Ni Zambia Mumu
Ha Uhulia*

Roma 3:23

Eswe haanavulumuna, eswe kaanahono uhenya wa Zambia.

Roma 5:19

Ni ngwe ku uhulia wa mutu umuwika, Adam, anji haanabu yivulumumyi, chenacho nawa, ku kwononoka cha mutu umuwika,

Kristu, Zambia kumaakapwisa atu anji akwa ululi.

*Haliabwila Mutu Kali Mukwa
Kwonga Ni Mubi*

Mbunge kuyakwonga mutu kuhiana yuma yeswe yikwo, yili yibi lume. Iya mahasa kuyinyingika? —Jeremia 17:9

Zambia Kanalituna Yivulumunyi

Chanyingikine kuze nunakataka. Ngukatukenu, yenu eswe nwakulinga uhenge! —Luka 13:27

Mutu Hanatoko Mu Milima

Uno we uhiso: pangu hilieza hano hashi, alioze atu aazangile milima kuhiana pangu, mumu akulinga yibi. —Yoano 3:19

HALIABWILA KULIENDELA CHIKA ALI NACHO NI ZAMBI?

5

Mutu Kali Mukwa Luchisa

Yetu eswe hitwabwa ngwe akwa luchisa; yitanga yetu yibema hiyinalumuka ngwe mahina a luchisa. Mumu ha milonga yetu tuli ngwe mafwo omu waze akuhehuka ni fuji. —Isaia 64:6

Shili Hiyinanaha Kufwa

Chili ngwe chino: shili hiyanjila hashi mumu ha kuvulumuna cha mutu umuwika, Adam. Mba shili hiyanaha kufwa. Chenacho atu eswe akufwa, mumu eswe haanavulumuna. —Roma 5:12

Ngunahi

Kashika, ngwe chize Zambi hanahisa atu eswe ha mulonga wa

mutu umuwika, Adam; chenchacho nawa chitanga chimuwika cha ululi cha Kristu chinatusula atu eswe ni kwahamwono. —Roma 5:18

Milonga Yami Yanguhandununa ni Zambi

Isaia 59:2

Mumu ha shili yenu Mwene keshi kunupanjika. Milonga yenu yakunuhandununa kuli Zambi muze nunazange kumuwayila.

Zambia Makangubatwila

Roma 14:12

Mutu mweswe hakachi ketu makalumbununa milonga yenyi mwene kuli Zambi.

*Nguli Ngwe Uma, ni Mwambu,
Ni Mbundu*

Isaia 64:8

Mwene Zambzi, uli tata yetu.
Yetu tuli ngwe uma, yena uli
ngwe tengi. Yena watutangile.

I Petulu 1:24

Atu eswe kaali ngwe yambu.
Uhenya wo weswe ngwe yitemo
ya mafwo. Nyi mafwo hooma,
yitemo muyiholoka hashi.

Tiangu 4:14

Alioze kunwanyingikine chize
mwono wenu muukabwa hamene:
Nuli ngwe mbundu yize muyisoloka
ha shimbu likepe, mba muyitanduluka.

*Ngunahase Kubwa Ni Mwono wa
Miaka Yeswe Ha Kulinunga
Ni Kristu*

Yoano 11:26

Ni Yoze uli ni mwono ni kaku-
ngufuliela kechi kafwa nichimwe.
Unachifuliela, nyi?

I Yoano 5:10, 11

Yoze wakufuliela Mwana Zambzi
kali ni shindakenyo mu mbunge
yenyi. Alioze yoze keshi kufuliela
Zambzi, kakupwisa Zambzi mukwa
mahuza, mumu kafulielele ko shi-
ndakenyo yize Zambzi ambile ha-
kutwala kuli Mwanenyi. Ye shi-
ndakenyo yili yino ngwo: Zambzi
yatwaha mwono wa miaka yeswe.
Mwono uze uli muli Mwanenyi.

Azululenu yajilo ya chipanga, azululenu ku yikolo yikulu, hanga Mwanangana munene anjile mo. Mwe Mwanangana munene iya? Mwene Zambzi mukwa ndundo ni tachi, Mwene Zambzi mukwa kukumba. —Miaso 24:7, 8

I Timoteu 6:14, 15, 16

... Ndoo tangwa lize Mwene wetu Yesu Kristu makasoloka. Zambzi wika, mukwa kuyula, mukwa kuwaha, Mwanangana wa mianangana, Mwene wa ene, mwenawo makamusolola. Iye wika keshi kufwa. Katwama mu pangu lize mutu niumwe kahashile kukundama mo. Mutu niumwe kanda amumona kama nilimwe tangwa,

niumwe mahasa kumumona. Iye chamutamba kubwa ni ulemu ni ndundo ku miaka yeswe! Chibwe kama chenacho.

*Mwanangana Yono Makayula
Hashi Heswe*

Zakaria 14:8, 9

Muze tangwa lize mulikeza, meya akekema maakapukumukina ku Yerusaleme, chihanda cha meya muchikapukumukina ku kalunga lwiji wa Mediteraneane. Maakapukumuka mwaka weswe wa muwundu, ha lushiho ngwe ha lwiza. Mba Mwene Zambzi makayula hashi heswe. Atu eswe maakawayila Zambzi umuwika, ni maakamunyingika ni jina limuwika.

YESU KRISTU KANASHINDAKENYA WANANGANA WENYI

Yoano 18:36

Yesu ngwenyi: “Wanangana wami hi wa hano hashi ko. Nyi Wanangana wami muubwa wa hano hashi, kachi tuvumbi twami maalitachika hanga keechi kungukunjika kuli Ayuda. Alioze Wanangana wami hi wa hano hashi ko.”

Marku 14:61, 62

Alioze Yesu yahola kwenyi kuluu. Kakumbulwile liji nilimwe. Mwata wa mahako a lutwe yamuhula nawa ngwenyi: “Mwe Chilamwina yoze alakenyene, mwe Mwana-Zambi wa lufuma, yena, nyi ka?” Yesu ngwenyi:

“Ewa, yami. Kumunukamona Mwana-Mutu kanatwama ku kwoko lia chindume lia Mukwa Ndundo Jeswe. Munukamumona kaneza ni malelwa a kwilu.”

Mateu 25:31, 34

Muze Mwana-Mutu makeza mu uhenya wenyi, hamwe ni tunganda twenyi eswe a mwilu, makatwama ha chitwamo chenya cha uhenya. Hohene Mwanangana makambila waze ku kwoko lienya lia chindume ngwenyi: Tweyenu, yenu waze Tata hanawahisa, nuhinge wanangana uze anululikilile chize ku kutanga cha hashi.

KUBWA CHA WANANGANA WA YESU KRISTU 9

Hebreu 1:8

Alioze hakutwala kuli Mwanyeni, Zambini hanambe ngwenyi: “Zambi, chitwamo che cha Wanangana muchilinduluka ku miaka yeswe ni miaka yeswe! Wakuyula Wanangana we ni ululi.”

Daniele 4:37a

Haliabwila yami, Nebukaneza, ngunachichimieka, nikufumanyisa, nikulemesa Mwanangana wa mwilu. Yuma yeswe yize akulinga yili yamwenemwene ni yinalite.

Mateu 18:3, 4

Chamwenemwene ngunanwambulwila ngwami: nyi kunwalumukine ku mbunge ni kubwa ngwe twanuke, kunuchi kangiya

mu Wanangana wa mwilu. Yoze malikehesa ni kubwa ngwe kanuke yono, mwe munene wahiana mu Wanangana wa mwilu.

Wanangana wa hashi hiwabwa wanangana wa Mwene wetu ni Kristu yenyi. Mwenawo makayula ku miaka yeswe ni miaka yeswe. —Usolwelo 11:15

Nakuliumba ngwami: akanwazulwile manyonga jenu ha kumona pangu lienyi. Chenacho nukanyingike: chuma chize anutambikile Zambini ha kuchisa mbunge, ni kulumbama cha yiwape yize akulakenya akwa Kristu, ni ndundo jenyi jahiana muli yetu akwa kufuliela. —Efesu 1:18, 19

10 KUBWA CHA MWANANGANA WA UHENYA

Yoano 17:2

Mumu hiunamwehe chiyulo hali atu eswe, hanga ahane mwono wa miaka yeswe kuli eswe waze wamuhele.

I Petulu 3:22

Yesu Kristu hanazezuka mwilu, hanayi ni kutwama ku chindume cha Zambzi. Kwenako akuyula tunganda twa mwilu, ni akwa kuyula, ni akwa tachi akwo a mwilu.

Efesu 1:20-23

Zambzi ahindwishile Kristu ku kufwa ni kumutwamisa ku chindume chenye mwilu, helu lia mwanangana eswe, ni yiyulo yeswe ni ulemu weswe. Mwe Kristu ka-

kuyula yiyulo yeswe yikwo yize atu maahasa kuvuluka, hi a mwakono wika ko, alioze nawa a mwaka uze muwiza ho. Zambzi wazeyesele yuma yeswe kushi lia yiliato ya Kristu, yamuhana ku Chikungulwila ni kumunangika helu lia yuma yeswe. Chikungulwila we mujimba wa Kristu. Mu Chikungulwila chize mwatwama Kristu yoze kali kweswe.

Yoano 2:24, 25

Alioze Yesu kalihanyine ko kuli ayo, mumu yanyingika atu eswe kanawa. Te kafupile niumwe kumulweza ndako ja atu, mumu yanyingika kanawa yize yili mu mbunge ja atu.

UPICHI WESWE, NI NDUNDO JESWE, NI MANA ESWE

11

Mwana Panga yoze ashihile mwe unatela ndundo, ni upichi, ni malinjekela, ni ngolo, ni ulemu, ni uhenya, ni uhaliso!

—Usolwelo 5:12

Yesu yaakundama, ngwenyi: “Tata hanangwehe yiyulo yeswe mwilu ni hashi.”

—Mateu 28:18

Hindu yetu Zambia umuwika lume tukwete, Tata yoze watangile yuma yeswe. Tuli ni mwono ha kumuchichimieka. Chenacho nawa Mwene umuwika uliko, Yesu Kristu. Zambia yatanga yuma yeswe ni kwoko lia Yesu; ni yetu nawa tuli ni mwono mumu hali iye.

—I Korintu 8:6

Aloize kuli waze Zambia hanaa-tambika, Ayuda ni waze hi Ayuda ko, Kristu, je ndundo ni mana ja Zambia.

—I Korintu 1:24

Ngwo: Mwene Zambia, Mukwa Ndundo Jeswe, yena hiuli, ni wabwile! Tunakusakwila mumu hi-unalingi ni ndundo je jinji. Hiwabutuka kuyula!

—Usolwelo 11:17

Nakuchilinga hanga mbunge jo jikabwe ni hamu, ni hanga alinunge ni zango, ni hanga anyingike pundu chijimbikilo cha Zambia. Che chijimbikilo: Kristu. Muli iye kumwahengama ubite weswe wa mana ni yinyingi ya Zambia.

—Kolosu 2:2, 3

KUBWA CHA MWANANGANA WA UHENYA KULUTWE

Miaso 72:8, 11

Wanangana wenyi muukatanda chize ku kalunga lwiji ndoo ku kalunga lwiji mukwo, chize ku lwiji Ufratese ndoo ku songo lia hashi. . . . Mianangana eswe kumaakamuwayila, mavungu eswe kumaakamulingila.

Miaso 2:2-4, 6-7

Mianangana a hashi kaakulimika, akwa kuyula kaakutwama punga Mwene Zambini ni mwanangana yoze atongwele. Ngwo: "Tulitusule ku kuyula cho, twehukenu ku yiyulo yo." Mwene Zambini, ha chitwamo chenye cha wanangana mwilu, kakwaseha, kakwalelesa.

. . . Zambini ngwenyi: "Aa Zione, mukinda wa kulinanga, hinasoho mwanangana wami." Mwanangana ngwenyi: "Mungukambujolayize Mwene Zambini hanambe . . ."

Jeremia 10:7, 10

Iya kechi kukulemesa, yena Mwanangana wa mavungu? Chino chinakute. Kukushi mutu niuwe walifwa ni yena hakachi kaakwa mana eswe a ku mavungu eswe, chibwe hakachi ka mianangana jo. Alioze Mwene, yena uli Zambini ya umwenmwene, Zambini ya mwono, Mwanangana wa miaka yeswe.

Miaso 95:3

Mumu Mwene kali Zambzi mune-
nene, kali Mwanangana mune-
ne, kanahiana mazambzi eswe.

Usolwelo 4:11

Yena Mwene kanda Zambzi yetu,
kuwatela uhaliso, ni ulemu, ni
ndundo. Mumu yena watangile
yuma yeswe, yuma yeswe kuyili
ni mwono shina mumu ha upale
we.

Mateu 24:30

Hohene chilayi cha mwe
Mwana-Mutu muchikasoloka
kwilu. Mba mavungu eswe a hashi
maakalila, maakamona Mwana-
Mutu kaneza ha malelwa ni ndu-
ndo jinji ni uhenya wahiana.

I Timoteu 1:17

Atu alemese ni kufumanyisa
Zambzi matangwa eswe. Kali
Mwanangana wa miaka yeswe,
keshi kufwa, keshi kumoneka, iye
mwe Zambzi wika. Chibwe kama
chenacho.

Kanasolola Uhenya Wenyi
Muli Nandungi

Yoano 17:22

Hingunaahe uhenya uze wa-
ngwehele, hanga abwe umuwika
ngwe chize yena ni yami tuli umu-
wika.

Roma 8:18

Nakunyonga ngwami: lamba lia
mwakono kuliatelele kulieseka ni
uhenya uze Zambzi makatusowela.

MWANANGANA SAKATANGA MWE WAKUYULA

Daniele 7:14

Yaamwaha chiyulo, ni ulemu, ni tachi ja wanangana, hanga akwa yifuchi yeswe ni mavungu eswe maamulingila. Chiyulo chenye mu-chikalinduluka ndoo ku miaka yeswe, ni wanangana wenye kuchi kapwa ni songo.

Isaia 45:9, 10-13

Uma muhasa kuhamika ni tenge yawo, uma uze uli ngwe uma ukwo weswe, nyi? . . . Kwali umwe mahamuka kwambila yisemi jenyi ngwenyi: “Kuchi nwangulinga chino, nyi?” Mwene, Munangi Zamboni ya Israele, Tangi wa yuma yize muyiza ho kanambe ngwenyi:

“Yenu kunwatelele hakunguhula hakutwala kuli ana jami hanji kungulweza chize changutamba kulinga! Yami lume natangile hashi, ni mavungu eka ni eka waze atwama ho. Ni ndundo jami yinguzazulula malilu; yami nakutala tangwa, ni kakweji, ni matongonoshi. Yami mwene hi nalweza Siru ha kulinga yitanga ya ululi yize ngunanyongo ni kuyilulamisa kanawa. Mungululamisa kanawa majila eswe waze menda.

Tayiza Chiyulo Chenye

Mianangana eswe kumaakamwayila, mavungu eswe kumaakamulingila. —Miaso 72:11

MWANANGANA WA UHENYA WANGUFWILILE 15

*Akwa Munanyi Ja Zamb
Yaalianga Kumbulula Kufwa
Chenyi Ni Uhindikilo Wenyi*

Mateu 20:18, 19

Banjikenu! Tunaye ku Yerusalem. Kwenako maakakunjika Mwana-Mutu kuli mahako a lutwe a Zamb ni alongeshi a Shimb. No maakamuhisa hanga akafwe, maakamukunjika kuli yilambala. No maakamukekuna, maakamulamba ni fimbo (shikote), maakamuhata ha kulusu. Alioze ha tangwa liamuchitatu Zamb makamuhindwisa.

*Shili Yili Yibi Yahiana, Kashika
Yakuneha Kufwa*

Mumu Kristu iye mwene hana-

nufwila. Yafwa chisuhochimuwika lume ha kuchiza shili ya atu. Chibwe nuli yivulumunyi, alioze iye Mukwa Ululi, hananufwila ha kunutwala kuli Zamb. Atu yaa-shiha mujimba wenyi wa uutuu, alioze yahinduka nawa ni mwono ni mujimba wa uzamb.

—I Petulu 3:18

Ngwe chino tunanyingika chize liabwa zango, ngwetuu: Kristu hanakunjika mwono wenyi hali yetu.

—I Yoano 3:16

Mumu sango ja kufwa cha Kristu ha kulusu jili uhepuke kuli akwa kutoka, alioze kuli yetu akulamwina, je ndundo ja Zamb.

—I Korintu 1:18

16 MANYINGA ALEMU — CHILAMWINA MULEMU

Hebreu 10:19, 20

Kashika akwetu, ku kufwa cha Yesu, tuli ni unjililo Muma mwa Kulinanga Mwahiana . . . Hana-twazulwila njila yaha ya mwono.

Kolosu 1:20

Chenacho awanyishine yuma yeswe . . . yuma ya hano hashi ni ya mwilu. Yachilinga muze ahanyine uhwimino ku kufwa cha Mwanenyi ha kulusu.

I Petulu 2:6, 7

Hinatongola liwe lilemu lize hinasa haliabwila mu limbo lia Zione ngwe liwe lia mbango. Yoze unafuliela liwe lize kechi kevwa sonyi. Liwe lino lili lilemu liahiana kuli yenu akwa kufuliela.

II Timoteu 3:15

Chize ku wanuke we unanyingika Mukanda wa Zambi. Wenawo unahase kukwaha mana ha kuzuka ulamwino, mu kufuliela Yesu Kristu.

Yesu Kristu kakutuzanga. Ku kufwa chenyi hanatulamwina ku milonga yetu. —Usolwelo 1:5

Alioze haliapwila, mu kulininga ni Kristu, yenu waze nwabwile kusuku, hananukundamisa mu mu ha manyinga ja Kristu.

—Efesu 2:13

Sandungi Yafupa Nandungi

Mumu Mwana-Mutu haneza mu kufupa ni kulamwina akwa kutoka. —Luka 19:10

KRISTU HANAKUMBU KUFWA CHAMUCHAALI 17 NI WINA WA KAHIA HA KUNGUPULULA

Natelele Kufwa Cha Miaka Yeswe
Ezekia 18:4

Mutu yoze mavulumuna kumafwa.

Roma 5:12

Chili ngwe chino: shili hiyanjila hashi mumu ha kuvulumuna cha mutu umuwika, Adam. Mba shili hiyaneha kufwa. Chenacho atu eswe akufwa, mumu eswe haanavulumuna.

Kristu Hanakumbu Kufwa
Mumu Hali Yami

II Timoteu 1:9, 10

Zambi . . . iye hanatulamwina ni hanatutambika ha kubwa atu jenyi, hi ha yitanga ko yize twalingi-

le, alioze mumu ha manyonga jenyi ni utu wenyi. Hanatulweza utu uno muli Kristu Yesu shimbu te miaka kanda yibwa, alioze hanatusolwela wo haliabwila, muze Chilamwina chetu Yesu Kristu haneza hano hashi. Mumu Kristu hanakumbu tachi ja kufwa, ni hanasolola mwono wa miaka yeswe mu Sango Jipema.

Usolwelo 1:18

Nguli mukwa mwono. Nafwile, alioze tala, halibwila nguli ni mwono ndoo ku miaka yeswe ni miaka yeswe. Ngunayulu kufwa. Ngunayulu nawa chifuchi cha waze haanafu.

18 MWANANGANA YALULIKA ULAMWINO HALI ESWE WAZE MAAUTAYIZA NI MBUNGE JESWE

I Korintu 15:3

Yesu hanafwila milonga yetu ngwe chize hichinasonewa mu Mukanda wa Zambzi.

Fungenu kanawa Chikungulwila cha Zambzi chize azukile ku kufwa cha Mwanenyi. —Yilinga 20:28

Yami nguli Kafunga mupema. Kafunga mupema kanakunjika mwono wenyi hali mapanga jenyi. —Yoano 10:11

Kristu hanafwila atu eswe, hana waze ali ni mwono kaahashile kuliwahisa ayo ene, alioze kuwahisa Kristu yoze wafwile, yoze wahi ndukile ku kufwa mumu hali ayo. —II Korintu 5:15

Yilinga 10:43

Akwa munanyi eswe a Zambzi haanamushindakenya ngwo: Mweswawo wakumufuliela, Zambzi kakumukonekena milonga yenyi ku tachi ja jina lia Yesu.

Amwe kaakunyonga ngwo, Zambzi kanavumewa ku chilakenyo chize alakenyene. Alioze hicho choko. Zambzi kakulihumikiza ni yenu mumu keshi kuzanga niu mwe kutoka, alioze eswe alumuke ku mbunge. —II Petulu 3:9

Munungufupa mba mununguwana, mumu munungufupa ni mbunge jenu jeswe. —Jeremia 29:13

Miaso 45:6, 7

Wanangana we uze akuhele
Zambi muukalinduluka ndoo ku
miaka yeswe. Wakuyula atu je
ni ululi, ni wakuvutwokela yibi.

I Korintu 6:9

Kunwanyingikine ngwenu, yi-
vulumunyi keechi kanjila mu
Wanangana wa Zambi, nyi?

Roma 8:5-8

Mumu waze akwenda nikulita
ni ndako yibi ya uutu, kaakunyonga
yuma yize uutu unazange.
Alioze waze akwenda nikulita ni
ndako ya Mwikiwa Kulinanga,
kaakunyonga yuma yize Mwiki
wa Kulinanga unazange. Kunyonga
chize uutu unazange chaku-

twala ku kufwa, alioze kunyonga
chize Mwiki wa Kulinanga unazange
chak twala ku mwono ni
uhwimino. Mumu yoze wakunyonga
nikulita ni ndako yibi ya uutu
kali mukwa kole wa Zambi. Keshi
kwononokena Shimbi ja Zambi, ni
mwene keshi kuhasa kujononokena.
Waze akutayiza ndako yipi ya
uutu keeshi kubemena ku meso ja
Zambi.

Tiangu 4:4

Yenu yihulia, kunwanyingikine
ngwenu, nyi nwakulikata ni akwa
hashi, hinwabwa akwa kole kuli
Zambi, nyi? Yoze mazanga kulikata
ni akwa hashi, kanalipwisa mukwa
kole kuli Zambi.

Yishima 28:13

Nyi wasweka milonga ye kuuchi kukumba ku mwono we. Yishikise uyisolole; mba Zambzi makakuvwila keke.

I Yoano 4:16

Yetu tunanyingika ni twakujikijila ha chuma chino ngwetu, Zambzi kakutuzanga. Zambzi kali mukwa zango. Mweswawo ukwete zango, kakuliendela ni Zambzi, ni Zambzi kakuliendela nenyi.

Yoano 13:20

Mutu yoze mangutambula, matambula yoze wangutumine.

Yilinga 8:36, 37

Muze te anaye mu jila, yaaheta ku amwe meya, mba kafufuchi

yamba ngwenyi: "Talenu meya, yika yinanguvumu ha kungupapachisa?" Filipe ngwenyi: "Nyi unafuliela ni mbunge ye yeswe, muchilita."

Yoano 1:12

Alioze akwo yaalitambula, yaalifuliela. Kashika yaliaaha chiyulo cha kubwa ana ja Zambzi.

I Korintu 2:5

Kashika, ufulielo wenu hi wa ku mana ja atu ko, alioze wa ku ndundo ja Zambzi.

Kashika Yesu yambila Ayuda waze amufulielele ngwenyi: "Nyi munwononoka ku longeso liami, chamwenemwene munubwa tumbaji twami." —Yoano 8:31

Efesu 3:19

Ngunazange nunyingike zango lienyi—lize mutu niumwe mahasa kulinyingika lieswe. Ha kunyingika zango lino munuzala ni kulumbama cheswe cha Zambzi.

Roma 8:10

Nyi Kristu kali muli yenu, kachi Mwiki wa Kulinanga uli mwono muli yenu, mumu hananupwisa akwa ululi, chibwe mijimba yenu yinafu mumu ha shili.

Yoano 10:26-28

Alioze kunushi kufuliela, mumu hinuli a ku mapanga jami ko. Mapanga jami kaakwivwa liji liami, ni yami ngunaanyingika, no kaakungukaula. Nakwapwisa ni

mwono wa miaka yeswe. Mutu niumwe kechi kaachangumuna ku kwoko liami.

II Timoteu 1:12

Kashika, chipwe nakumona lamba lino, hindu chishi kwivwa sonyi, mumu ngunanyingika kanawa yoze nakufuliela ni ngunanyingika pundu ngwami, kanahase kufunga chize angukunjikile ndoo ku Tangwa lize.

I Petulu 4:19

Kashika, waze akumona lamba nikulita ni upale wa Zambzi, chaa-tamba kulinga lume kanawa ni kulikunjika liakulu kuli Tangi. Kali mukwa kushishika ha yilakenyo yenyi.

MUTU MWAHA HANATUSUKA HA KULINGILA ZAMBI

I Yoano 5:5

Iya makumba yibi ya hano hashi? Shina yoze wakufuliela ngwenyi, Yesu mwe Mwana-Zambi.

Yoano 1:13

No kaabwile ko ana ja Zambi nikulita ni chisemewa cha hano hashi, alioze tato, Zambi.

Roma 6:18, 22

Zambi hananutusula ku shili, hinunalumuka ndungo ja ululi. . . . Alioze haliabwila Zambi hananutusula ku shili, hinwabwa ndungo jenyi.

Yoano 8:32

Mununyingika umwenemwene, ni umwenemwene muanutusula.

Mumu "Mwene" kali Mwiki, ni kweswako kuli Mwiki wa Mwene, atu waze aliko kaali akwa kutusuka. —II Korintu 3:17

Nyi mwe Mwana manutusula, kachi munutusuka chamwenemwene. —Yoano 8:36

Kristu hanatutusula hanga tubwe akwa kutusuka amwenemwene. Manenu nguu mu utuswilo uno. Kanda nutayiza kubwa nawa ndungo. —Galashia 5:1

Mumu yena muubwa chela chenyi kuli atu eswe ha yeswe yize hiwamona ni yize hiwevwa.

—Yilinga 22:15

MUTU MWAHA! HALIABWILA NGULI IYA? 23

Usolwelo 1:5, 6

Yesu Kristu kakutuzanga. Ku kufwa chenyi hanatulamwina ku milonga yetu. Hanatupwisa mahako a Wanangana ha kulingila Tato Zambi. Uhenya ni ndundo ya Yesu Kristu yisoloke ku miaka yeswe! Chibwe kama chenacho.

I Korintu 6:9-11

Kunwanyigikine ngwenu, yivulumunyi keechi kanjila mu Wanangana wa Zambi, nyi? Kanda nulionga, chibwe atu waze akulinga utanji ni twamishi, chibwe akwa kukombelela mahamba, chibwe waze akulinga utanji ni waze haanalimbata, chibwe akwa utumwa, chibwe eji, chibwe akwa kwivwa

kuzo, chibwe akwa kuzengewa, chibwe akwa kutukana, chibwe akwa kuhianyisa ndando,—wano eswe keechi kanjila mu Wanangana wa Zambi. Amwe hakachi kenu nwabwile chizechene, alioze hinunalibemesa ku shili, Zambi hananupwisa akwa kulinanga kanda akwa ululi, mu jina lia Mwene Yesu Kristu ni Mwiki wa iye Mwene, Zambi.

*Ulemu Wami: Kulinunga
Ni Zambi*

Tata, ngunalembe hanga ayo eswe abwe umuwika, abwe muli yetu ngwe yena uli muli yami ni yami muli yena, abwe mutu umuwika. —Yoano 17:21

24 MUTU MWAHA CHATAMBA KULIENDELA NI ZAMBI

Miaso 145:18

Kali hehi ni eswe waze akumutambika, waze akumutambika ni umwenemwene.

I Petulu 4:13

Alioze wahililenu ha kwivwa li-mwe lamba lize evwile Kristu, hanga nukawahilile kuhiana muze uhenya wenyi muukasoloka.

I Yoano 1:3

... Hanga nulinunge ni yetu mu kuliendela chize tuli nacho hamwe ni Tata ni Mwanenyi Yesu Kristu.

II Korintu 6:16

Ngwe kuchi zuwo lia Zambia mulihasa kulivwa ni mahamba? Mumu yetu tuli zuwo lia Zambia

lia mwono, ngwe chize Zambia iye mwene hanambe ngwenyi: Mungutwama mukachi ko ni munguliendela hamwe no. Mungubwa Zambia yo, no maabwa atu jami.

Isaia 43:2

Muze muwenda mushi lia meya, mungubwa hamwe ni yena; lamba lie kulichi kukumba. Muze muwenda mu kahia, kuuchi kuwema; yeseko yikalu kuyichi kulemeka.

Yoano 17:23

Yami muli ayo ni yena muli yami, hanga abwe lume umuwika, akwa hashi anyingike ngwo, yena wangutumine ni wakwazanga ngwe chize wakuzanga yami.

KULIENDELA CHA KRISTU NI AKWA KUFULIELA AMWENEMWENE

25

Yoano 14:20

Ha tangwa lize mununyingika ngwenu, nguli muli Tata, ni yenu muli yami, ni yami muli yenu.

*Shimbi Yenyi Ya Kusula Yili
Nyonga Lietu Litangu*

Usolwelo 22:17

Mwiku wa Kulinanga ni Nandungi kaanambe ngwo: "Tweya!"

Mateu 28:19, 20

Kashika, yeenu ku mavungu eswe, nwapwise tumbanji twami, ni kwapapachisa mu jina lia Tata, ni lia Mwana, ni lia Mwiku wa Kulinanga, ni kwalongesa kwononokena yeswe yize nanuhele shimbi. Nyingikenu ngwenu, nguli hamwe

ni yenu matangwa eswe ndoo ku kumanunuka cha mwaka.

*Ululi Wa Akwa Kristu Uli Ululi
Wa Kristu Mu Mbunge Jetu*

Mumu Zambizi yazanga kwanyingikisa chijimbikilo cha kulumba ma ni cha uhenya, chize ali nacho mumu hali atu eswe. Chino che chijimbikilo: Kristu kali muli yenu. Kashika senu mbunge ngwenu, munukatambula chihanda chenu cha uhenya wa Zambizi.

—Kolosu 1:27

Mumu Kristu hanamanununa Shimbi ja Mose, hanga yoze mafuliela Zambizi mamupwisa mukwa ululi.

—Roma 10:4

26 KEKE, NI ZANGO, NI UTU KUHIANA

I Petulu 1:3

Tusakwilenu Zambizi kanda Tata ya Mwene wetu Yesu Kristu! Ku keke yenyi yinji, yatwaha mwono waha ku uhindikilo wa Yesu Kristu ku kufwa.

Hebreu 4:16

Kashika tukundamenu ni hamu ku chitwamo cha wanangana wa Zambizi, ku chitwamo chenye kuze akulwezela utu wenye. Kuze mutwana keke ni utu yize yinalite ni kutukwasa ha tangwa lia kuhona.

Alioze Zambizi watuvwilile keke yinji ni zango linji. Chibwe twabwile ngwe afu mu yitela yetu, hanatupwisa ni mwono hamwe ni

Kristu. Hanatulamwina ku utu wa Zambizi. Mu kulinunga chetu ni Kristu Yesu, Zambizi hanatuhindwisa ni mwono hamwe ni Kristu, hanatutwamisa hamwe yenye mwilu. Hanalingi chino ha kulweza, ku miaka ya kulutwe, kulumbama cha utu wenye ku zango lize hanatusolwela muli Kristu Yesu. —Efesu 2:4-7

I Petulu 5:10

Alioze, muze hinwamona lamba ha shimbu likepe, Zambizi ya utu weswe, yoze wanutambikile ha kubwa ni kamwe ka uhenya wenye wa miaka yeswe mu kulinunga ni Kristu, manupwisa angunu, manutakamisa, manujikijisa.

Galashia 4:4, 5

Alioze muze tangwa lize atongwele hiliaheta, Zambini yatuma Mwanenyezi. Yasemuka kuli umwepwo, mu chiyulo cha Shimbi ja Ayuda, hanga akakule waze ali mu chiyulo cha Shimbi, hanga tuhase kubwa ana ja Zambini.

Talenu chize Tata hanatuzange! Kakutuvuluka ngwenyezi: ana jenyi. —I Yoano 3:1

Maswana Ja Zambini

Yoze makumba makatambula chawana chino ngwami: mungukabwa Zambini yenyezi, neye makabwa mwanami. —Uso lwelo 21:7

Ha kushindakenya nuli ana jenyi, Zambini hanatumu Mwiki wa

Mwanenyezi mu mbunge jetu, uze wakutambika ngwenyezi: "Tata, Tata yami." Nyi chocho, hi uli ndungo nawa ko, alioze mwana wa Zambini. Nyi uli mwanenyezi, uli swana nawa ku upale wa Zambini.

—Galashia 4:6, 7

Tuli ana jenyi. Kashika, tuli nawa maswana ja Zambini ni maswana hamwe ni Kristu. Mumu, nyi mutwivwa lamba hamwe ni Kristu, kachi mutubwa nawa hamwe nenyi mu uhenya wenyezi.

—Roma 8:17

Nyi nuli a Kristu, nuli ana ja Abrahamama, nuli maswana nikulita ni chilakenyo cha Zambini.

—Galashia 3:29

ZAMBI HABATULA CHIZE ANA JENYI MAABWA

Mumu tunanyingika ngwetu, ha yuma yeswe Zambzi kakulinga yibema kuli waze akumuzanga, kuli waze atambikile nikulita ni kunyonga chenyi. Mumu waze Zambzi hanatongola kulu, hanabatwila nawa kwapwisa nikulifwa cha Mwanenyi, hanga Mwanenyi akawe mutangu wa ana akwo anji.

—Roma 8:28, 29

Bwenu Tuvumbi Ngwe Kristu

Alioze yami nguli mukachi kenu ngwe yoze unavumbika.

—Luka 22:27

Bwenu Akwa Kukonekena

Yesu yalemba ngwenyi: “Tata,

akonekene kama, mumu kaanyingikine chize analingi.”

—Luka 23:34

Bwenu Ni Uhomboloji Ni Utu

Ngunaliumbu kuli yenu ku uhomboloji ni utu wa Kristu. . . .

—II Korintu 10:1

Bwenu Ni Zango Lia Kristu

Nakunuzanga ngwe chize Tata akunguzanga yami. Nyongonone nu mu zango liami. —Yoano 15:9

Twalenu Sango Jipema

Hashi Heswe

Yesu yaamba nawa ngwenyi: “Mwoyo wenu! Ngwe chize Tata wangutumine ni yami nawa ngunanutumu.” —Yoano 20:21

BWENU NI NDAKO YIBEMA NGWE CHIZE AZANGILE ZAMBI

29

I Tesalonika 2:12

Twanutakamishine, twanulembejekele, twaliumbile kuli yenu kubwa ni ndako yibema ngwe chize azangile Zambzi. Mwenawo wanutambikile ha kubwa ni chihanda mu Wanangana wenyi ni kamwe ka uhenya wenyi.

II Yoano 9

Yoze wakulituna longeso lia Kristu, keshi kuliendela ni Zambzi. Yoze wakatayiza longeso lia Yesu, kakuliendela ni Tata Zambzi hamwe ni Mwanenyi.

*Kristu Makabwa Ni Nandungi
Yoze Kechi Kutayiza Kulinga Yibi*

Tiangu 1:12

Kawaha mutu yoze wakukumba mu yeseko, mumu muze hakumba matambula mwono. Mwono uze uli chawana chize Zambzi hanalakenya waze akumuzanga.

Luka 6:47, 48

Yoze meza kuli yami, ni mevwa maliji jami, ni maalinga, mungunulweza yoze alifwa nenyi. Kalifwa ni mutu yoze watungile zuwo. Yafula chipinji chisuku, yasa fundamento ha liwe. Muze mihuji yejile, yilundumukina ha zuwo lize, kuyahashile kulinyikisa mumu yalitunga kanawa.

Efesu 2:8-10

Mumu Zambini, ku utu wenyi, hanaulamwina, mumu ha ufulieli. Ulamwino uno hi wa kuli yenu ko, kuuli chawana cha Zambini. Niumwe mahasa kulisamba, mumu hi ku yitanga ya yenwene ko. Mumu yetu tuli chitanga cha Zambini mu kulinunga chetu ni Kristu Yesu hanga tukalinge yitanga yipema yize Zambini atululikilile shimbu kanda, hanga tukayilinge.

Zambini mahasa kulinga kuhiana yeswe yize tunechi hanji tunanyongo! Machilinga ni ndundo jize jakulinga muli yetu. Uhenya wa Zambini usoloke mu Chikungulwila ni muli Kristu Yesu ku miaka yeswe

ni miaka yeswe. Chibwe kama chenacho. —Efesu 3:20, 21

Kashika, ufulieli wenu hi wa ku mana ja atu ko, alioze wa ku ndundo ja Zambini. —I Korintu 2:5

Zambini Matupwisa Angunu Ha Kulinunga Ni Kristu

Efesu 4:13

Chenacho eswe mutulinunga hamuwika mu ufulieli wetu ni mu chinyingi chetu cha Mwana-Zambini, mba mutukola ni ukole wetu walifwa ni uze wa Kristu.

Kolosu 2:10

Hinunatambula mwono wa kulumbama mu kulinunga nenyi. Kakuyula yiyulo yeswe ni ndundo jeswe.

NGULI UMWE WA KU CHIHANDA CHA NANDUNGI YA MWANANGANA

31

*Tununu Twa Tunganda Twa
Mwilu Kaakuwayila Mwanangana.
Mumu Yika Mazanga Nawa Akwa
Hashi Waze Avulumwine?*

Hebreu 1:6

Muze te Zambizi himamba kutuma Mwanenyi hano hashi, yamba nawa ngwenyi: "Tunganda twa mwilu eswe amuwayile."

Yishima 8:31

...Nevwile kuwaha ni mavungu a hashi.

Roma 7:4

Hakutwala ku Shimbi, nuli ngwe atu waze haanafu, mumu hinunalinungu ni mujimba wa Kristu. Haliapwila hinwapwa atu ja

mutu weka, yoze Zambizi ahindwishile ku kufwa, hanga tukeme mihuko yinawaha ku meso ja Zambizi.

*Nandungi Kakutambula Mwono
Kuli Mwanangana*

I Yoano 5:12

Yoze uli ni Mwana-Zambizi kali ni mwono uze, yoze keshi ni Mwana-Zambizi keshi mwono.

*Mwanangana Kakuzanga
Nandungi Kuhiana*

Roma 8:32

Zambizi kalitunyine ko kutwaha chibwe Mwana wa iye mwene, alioze yamukunjika hali yetu eswe. Ngwe kuchi kechi kutwaha yuma yeswe hamwe nenyi.

KUTWAMA HA CHITWAMO CHA MWANANGANA! IYA, YAMI?

*Mwanangana Makatwama Hamwe
Ni Nandungi Ha Chitwamo Chenyi*

Uso lwelo 3:21

Yoze makumba mungukamutayiza kutwama hamwe ni yami ha chitwamo chami cha wanangana, ngwe chize yami hingunakumbu, ni hingunatwama ku sali lia Tata ha chitwamo chenyi.

*Limbo Lia Mwanangana
Ni Nandungi*

Uso lwelo 3:12

Yoze makumba, mungukamumika ngwe nguji mu zuwo lia Zambiyami, kechi katuhuka monawa nichimwe. Mungukasoneka hali iye jina lia Zambiyami, ni

jina lia limbo lia Zambiyami, Yerusaleme yoze mwaha, yoze makahulumuka mwilu, kuze kwatwama Zambiyami.

Hebreu 11:16

... Mumu te kakwivwa usona wa kutwama mu chifuchi chibema, chize cha mwilu. Kashika Zambiyami keshi kwivwa sonyi muze akumuvuluka ngwo: "Zambiyetu," mumu hanaalulikila limbo.

Uso lwelo 22:14

Kawaha waze akukosa mahinajo, hanga abwe ni chiyulo cha kulia mihuko ya mutondo wa mwono, ni hanga atele kunjila ku yikolo ya limbo lize.

Luka 16:11

Nyi kevwe, kunwashishikile ni ubite wa hano hashi, iya manukunjika ubite wamwenemwene?

II Korintu 8:9

Mumu nunanyingika utu wa Mwene wetu Yesu Kristu. Chibwe wabwile pichi, hindu yalumuka chiswale mumu hali yenu, hanga ku uswale wenyi nukabwe pichi.

Usolwelo 2:9

Ngunanyingika lamba lie, ngunanyingika uswale we, alioze chamwenemwene uli pichi!

Akwetu a zango, banjikenu! Zambia hanatongola yiswale a hano hashi ha kubwa pichi mu ufulielo, ni ha kubwa maswana mu Wana-

ngana wenyi uze alakenyene waze akumuzanga. —Tiangu 2:5

Utoji Wa Ubite Wa Hashi

Hana shimbi kuli waze ali ni ubite wa hano hashi ngwe: kanda alengumuka. Alweze ngwe: kanda ase mbunge jo ku ubite, uze hi wamwenemwene ko, shinoho ase mbunge jo kuli Zambzi, yoze waku twaha yuma yeswe yakulumbama, hanga tukawahilile nayo. Alinge yibema, abwe ni yitanga yibema yakulumbama, abwe atangia yipema, akwa kulianyina. Chena-cho maalitulikila ubite ubema ku mwaka uze muwiza ho. Mba maakatambula mwono uze wamwenemwene. —I Timoteu 6:17-19

34 ULUMBUNWISO WA UBITE WAMWENEMWENE

Filipu 3:21

Mwenawo makalumuna miji-
mba yetu yilelu ha kuyipwisa
ngwe mujimba wenyi wa uhenya.
Makachilinga ni ndundo mahasa
kuzeyesa najo yuma yeswe.

Kolosu 1:12, 13

Sakwililenu ni uwahililo Tata
yoze hananuhashisa kubwa ni chi-
handa cha chihinga chize Zamb
hanafungu mu Wanangana wa pa-
ngu, mumu hali atu jenyi. Mwena-
wo hanatupulula ku tachi ja mili-
ma, hanatututulwila mu Wana-
ngana wa Mwanenyi wa Zango.

Yilinga 20:32

Haliabwila ngunanukunjika ku-
li Zamb ni ku liji lia utu wenyi.

Kanahase kunukolesa ni kunuwa-
hisa ni yiwape yize aswekelele atu
jenyi.

Kolosu 3:4

Kristu kali mwono wenu wa-
mwenemwene. Muze makasoloka,
ni yenu nawa munukasoloka ha-
mwe nenyi, munukabwa ni kamwe
ka uhenya wenyi.

Efesu 3:6

Chino che chijimbikilo: ku Sa-
ngo Jipema, waze hi Ayuda ko ha-
nahingi yiwape ya Zamb hamu-
wika ni Ayuda. Eswe aali kaali yi-
handa ya mujimba umuwika. Ayo
nawa kaali ni chilakenyo chimuwi-
ka chize Zamb hanalakenya mu
kulinunga ni Kristu.

KUWAHA MUMU NGULI WA YENA, MWENE WAMI

35

Eswe waze akwiza kuli yena awahilile. Eswe akuzanga ulamwino we, matangwa eswe ambe ngwe: Mwene Zambizi afumane!

—Miaso 40:16

Wahililenu muli Mwene yenu akwa ululi, likwizenu ni chiseke mumu ha yize Mwene Zambizi hanalingi. Yenu waze nwakumwononokena, kololokenu ni uwahililo!

—Miaso 32:11

Lamba lize twakumona halia-pwila lili likepe, kulishi kunyongonona chipinji kusuku. Alioze kuli-akutulingila uhenya unji, uhenya wa miaka yeswe, uhenya uze unahiana lamba lietu. —II Korintu 4:17

Yenu akwa Zione, wahililenu, wahililenu! Yenu akwa Yerusaleme, kololokenu ni uwahililo! Tale-nu, mwanangana wenu kaneza kuli yenu! Mukwa kukumba ni kukan-gana . . .

—Zakaria 9:9

Alioze kanda nuwahilila ha chize mwiku wa luchisa unanwononokena. Shinoho wahililenu mumu majina jenu haansonewa mwilu.

—Luka 10:20

Alioze eswe waze maaswama muli yena maawahilila; matangwa eswe memba ni chiseke. Funga waze akukuzanga; mumu hali yena kaali ni uwahililo wamwene-mwene.

—Maiso 5:11

36 MUUKALITUNA KEKE YENYI MATANGWA?

Hebreu 12:25

Kanyamenu, kanda nulituna yoze unahanjika. Atu waze alitunyi-ne yoze te wakwalweza liji lia Zambi hano hashi, yaamwesa lamba. Nyi chenacho, tunyingikenu ngwetu: nyi mutwehuka Mukwa Mwilu yoze unatuhanjikila, ni yetu makatumwesa lamba liahiana.

Luka 13:24, 25

Litachikenu kunjila ku chikolo chikepe, mumu ngunanwambe ngwami: anji maakazanga kunjila mo, alioze keechi kahasa. Muze mwenya zuwo makakatuka ni kwajila chajilo ni sapi, yenwene munukamana haze. Munukabutu-ka kungongwela ku chajilo nikwa-

mba ngwenu: "Mwene, Mwene, twazulwile!" Neye makanukumbulula ngwenyi: "Chanyingiki-ne kuze nunakatuka."

*Nyi Walituna Keke Ya Zambi,
Makakutenukina*

II Tesalonika 2:10-12

Makwonga ni ndako jeka ni jeka atu waze maakatoka. Maakatoka mumu kaazangile ko umwene-mwene uze te muwalamwina. Kashika Zambi wakwatumina maliji a tachi a kupingula hanga afuliele mahuza. Ha chino, eswe waze te keeshi kufuliela umwenemwene, alioze te akuwahilila ni uhenge, Zambi makaahisa.

YAMI IYA, NYI CHISHI NI MWANANGANA YONO?

37

*Liji Lia Zambi
Mulikangupatwila*

Yoze kakulituna yami ni keshi kutayiza maliji jami, kali ni yoze mamuhisa. Liji lize nalongesele lie mulikamuhisa ha tangwa lia kusura. —Yoano 12:48

*Nguli Chivulumunyi,
Hingunahi Kulu*

Yoze wakufuliela mwe Mwana kechi kahia, alioze yoze keshi kufuliela hahia kulu, mumu kafulielele ko mwe Mwana umuwika wa Zambi. —Yoano 3:18

Hebreu 10:26, 27

Mumu, nyi twanyingika kulu umwenemwene, hindu twakuvulu-

muna ni mbunge yeswe, kukushi nawa mulambu uze muuchiza milonga yetu. Chuma chatusala ko, shina kwivwa woma ha kushimbwila yize muyikeza, kafwa ngwe ubatwilo ni kahia kanji . . .

*Zambi Kananguzange,
Ni Kanangufupu*

I Yoano 4:9

Zambi hanatusolwela zango lie-nyini ngwe chino: yatuma Mwane-nyini wa wika hano hashi hanga tubwe ni mwono ku tachi jenyi.

Usolwelo 22:17b

Yoze unevu pwila, eze. Yoze unazange kunwa meya a mwono, maatambula chawana.

MUTU KALI CHIHEPUKE HA KUNJILA MU WINA WA KAHIA

*Chili Uhepuke Ha Kubwa Mu
Lamba Lia Kahia Hamwe Ni
Sakwonga, Nyi Muuhasa Kubwa
Ni Uwahililo Muli Kristu Nikutwa-
ma Hamwe Nenyi Ha Chitwamo
Chenyi Nikuyula Chisemewa Ku
Miaka Yeswe!*

Miaso 53:1

Yihepuke kaakulihanjekesa
ngwo: "Zambi keshiko."

Luka 11:39, 40

Mba Mwene yamwamba ngwe-
nyi: "Yenu Afariseu nwakukosa
haze lia musenge ni chenga, alioze
muchima munazala ni kuzo ni
ungulungulu. Yihepuke! Zambi

yoze watangile haze, katangile ko
nawa muchima, nyi?

Mateu 7:26, 27

Mutu yoze unevu maliji jami,
alioze keshi kwalinga, kalifwa ni
chihepuke yoze watungile zuwo
lienye ha masekeseke. Vula yano-
ka, mihuji yiyiza, fuji yihuhwa
ha zuwo lize, mba yilibuzuka chi-
kolo lume.

Jeremia 17:11

Mutu yoze wakatambula mbo-
ngo ni uhenge kali ngwe ngwali
yoze unautamina monda waze ko-
mbile ko. Ha miaka yibema ya
mwono wenye majitokesa, mba ku
songo makabwa lume chihepuke.

*Atu Eswe Waze Akulituna
Mwanangana Wa Uhenya
Kumaakaya Mu Wina Wa Kahia*

Mwe Mwana-Mutu makatuma tunganda twenyi twa mwilu. Enoo maakachiza mu Wanangana wenyi eswe waze akuvulumwisa akwo ni waze akulinga yibi. Maa-kambila mu jiko lia kahia. Kwena-ko atu maakalila ni maakalicheka ku mazo. —Mateu 13:41-42

Usolwelo 14:11

Mwishi wa kahia kaze kakwabi-njisa wakufwindangana mwilu ku miaka yeswe ni miaka yeswe. Waze awayilile ngongo munene ni mwe kaponya kenyi, ni mweswa-wo hanatambula mufunda wa jina

lienyi, keechi kabwa ni uhwimino mwalwa ni ufuku.

Filipu 3:18, 19

... Anji, ku yitanga yo, kaali akwa kole ku kufwa cha Kristu ha kulusu. Songo lio, kwononona...

Zambi hanalingi yilayi yinene hanga kutuchi kuya ku wina wa kahia. Yilayi yino: mwanenye Yesu Kristu hanamono lamba lia wina wa kahia ha kulusu mumu hali yetu, hanakumbu kufwa chamuchaali, hanahinduka nawa mukachi ka afu hanga tubwe ni mwono ni hanga tukumbe yibi. Chilayi chikwo chino; kakwalumuna mbunge ja yivulumunyi, akabwe ni mbunge jaha ja zango ha kulinunga ni Kristu.

MWANANGANA WA MIANANGANA MAKAMWESA SAKWONGA LAMBA

Usolwelo 20:7, 10

Muze kanunu ka miaka makamanunuka, mba makatusula Sakwonga ku zuwo lienyi lia lamba... Mba Sakwonga, yoze te waakwonga, yamunyasa mu wina wa kahia ni fundanga, kuze anyashine kulu ngongo yoze munene ni mukwa munanyi wa mahuza. Kwenako maakamwesa lamba mwalwa ni ufuku, ku miaka yeswe ni miaka yeswe.

Usolwelo 20:1-3a

Mba yingumona kanganda ka mwilu kanahulumuka mwilu. Mu kwoko lienyi kanakwata sapi ya muma mwajotoka ni lwoji munene

wa utale. Yakwata dragau, kapela yoze wa shakulu, kulumbunuka ngwo: Sakwonga. Mba yamukasa ndoo kanunu ka miaka makamanunuka. Kanganda mwilu yamunyasa muma mwajotoka, yakasa ko ni sapi, yajika ko ni chijikilo kanawa hanga Sakwonga kashile nawa kupiangula mavungu ndoo muze kanunu ka miaka makamanunuka.

*Mwanangana Makakumba
Sakwonga Ku Miaka Yeswe*

Hebreu 2:14b

Yalumuka mutu hanga, ku kufwa chenye, akafwenye Sakwonga yoze ukwete chiyulo cha kufwa.

TONGOLA HALIABWILA YOZE UNAZANGE 41 KULINGILA KU MIAKA YESWE

Mutu niumwe mahasa kulingila miata aali. Mumu mavutwokela umuwika ni mazanga mukwo, hanji malihana kuli umuwika ni malelesa mukwo. Kunwahashile kulingila eswe aali, Zambini ni mbongo hamuwika. —Mateu 6:24

Yena Wakukaula Sakwonga Ku Lamba, Hanji Mwanangana Wa Mianangana Ku Chitwamo Chenyi Cha Miaka Yeswe?

Yilinga 26:18

Mungukutuma ha kwalawisa meso hanga akatuke ku milima atale ku pangu, akatuke ku tachi ya Sakwonga eze kuli Zambini; hanga, ku ufulielo, Zambini aako-

nekene milonga yo, mba abwe ni chihinga mukachi ka atu waze Zambini atongwele iye mwene.

Alioze akwa mwongo, ni waze keeshi kufuliela, ni akwa kuzelwokesa, ni akwa kushiha atu, ni yitanyi, ni akwa kupanda wanga, ni akwa kukombelela mahamba, ni akwa mahuza eswe—chihanda cho muchikabwa mu wina wakuyila kahia ni fundanga. Chenacho che kufwa cha muchaali. —Uso. 21:8

Yoano 8:34

Yesu ngwenyi: “Chamwene-mwene ngunanwambulwila ngwami: mutu mweswe wakuvulumiona kali ndungo ya shili.”

MEYA A MWONO KAAKUBALIKA QU YILIATO YAMI

Yoano 4:10

Yesu ngwenyi: “Ehee! Nyi kuwanyingika chawana chize Zambini akuhana kuli atu: nawa nyi kuwanyingika yoze unakwichi meya a kunwa, kachi wamwitanga, neye makwaha meya a mwono.”

Usolwelo 7:17a; 22:1-3

Mumu Mwana Panga, yoze wawama mukachi ka chitwamo cha wanangana, makaafunga, makaatwala ku tusulo twa meya a mwono... Kanganda ka mwilu yangulweza nawa lwiji yoze ukwete meya a mwono, te kanabeyima ngwe live lia kristale. Lwiji yoze

te kanatuhuka ku chitwamo cha wanangana cha Zambini ni cha Mwana Panga. Lwiji yoze te kanapalumuka mukachi ka tapalo lia limbo. Sali ni sali lia lwiji te mutondo wa mwono uliko, uze te wakwima mihuko yisoho kumi ni yaali mwaka ha mwaka, kulumbunuka ngwo: chisoho chimuwika kakweji ha kakweji. Mafwo jawo kaakuwuka atu a mu yifuchi yeswe. Chuma nichimwe chize ashingile Zambini makawana mu limbo lize. Chitwamo cha wanangana cha Zambini ni cha Mwana Panga che muchikabwa mu limbo lize, ni tuvumbi twenyi maakamuwayila.

YENA, WATOKESA JILA? FUPA MWANANGANA 43 NI MBUNGE YESWE

Shinoho achinyongenu hatangu Wanangana wa Zambini ululi uze anazange, mba makanuwezela yuma yize yeswe. —Mateu 6:33

Kwenako munukafupa Mwene Zambini yenu. Nyi munumufupa ni mbunge jenu jeswe, mba munumuwana. —Shimbi 4:29

Nakuzanga waze akunguzanga, eswe waze akungufupa kaakunguwana. —Yishima 8:17

Limenu mavu jenu waze haanelila. Litumbilenu mihuko ya ululi, hanga nuhele mihuko ya yiwape, yize munubwa nayo ha kulikunjika kuli yami. Uno uli mwaka wa

kwiza kuli yami Mwene Zambini, mba mungwiza ni kununokesela yiwape ngwe vula. —Hosea 10:12

Alioze yami ngunanwambe ngwami: etenu mba kumunuta-mbula; fupena mba kumunuwana; ngongwelenu mba kumanwazulwila. —Luka 11:9

Fupenu Mwene Zambini shimbu munuhasa kumuwana, mutambikenu shimbu uchili hehi. —Isaia 55:6

Aa Mwene Zambini yami, mungukuchichimieka ni mbunge yami yeswe, mungufumanyisa jina lina ndoo ku miaka yeswe. —Miaso 86:12

44 CHIWANYINO CHA UMBACHISO — ZAMBI KANATAMBULA NANDUNGI

Usolwelo 21:9-11, 23-24; 19:6-9

“Tweya, mungukulweza nandungi yoze anambata kuli Mwana Panga.” Mwiki wa Kulinanga yitungkwata, mba kanganda ka mwilu yangutwala ndoo ku songo lia mulundu usuku wahiana. Yangulweza Yerusaleme, Limbo lia Kulinanga, linahulumuka mwilu muze atwama Zambzi. Linahenye ni uhenya wa Zambzi . . . Limbo kulishi kufupa tangwa hanji kakweji ha kulitemwina, mumu uhenya wa Zambzi wakulitemwina, ni mwe Mwana Panga kali ndeya yalio. Akwa hashi makenda mu pangu

lialio . . . “Halisenu Zambzi! Mumu Mwene Zambzi yetu, Mukwa Ndundo Jeswe, kanayulu! Tuwahililenu, tulikwizenu, tumuhalisenu, mumu tangwa lia umbachiso lia Mwana Panga hiliaheta, ni nandungi yenyi halilulika, Yamwaha kuzala hina litoma libema lia lejima.” (Hina litoma linasolola yitanga ya ululi ya akwa Kristu.) Kanganda ka mwilu yangwamba ngwenyi: “Soneka ngwe: Kawaha waze haanatambika ku umbachiso wa Mwana Panga.” Yangwamba nawa ngwenyi: “Maliji wano ngunahanjika kaali maliji amwenemwene a Zambzi.”

Kakulikunjika Kuli Iye

... Likunjikenu yenwene kuli
Zambi, ngwe waze haanahinduka
ku kufwa, haanatambula mwono.

—Roma 6:13

Kakuzanga Sandungi

Zambi alweze utu, eswe waze
akuzanga Mwene wetu Yesu Kri-
stu ni zango lize kulishi kuhwa.

—Efesu 6:24

Kakulinanga Nenyi

Mumu tuli ngwe yihanda ya
mujimba wenyi.

—Efesu 5:30

Hachilinga hanga... nukaha-
se... kubwa ni ndako ya uzambi.

—II Petulu 1:4

Kali Ni Zango Lia Zambi

Alioze yoze wakwononokena liji

lia Zambi, chamwenemwene kaku-
zanga Zambi kuhiana. —I Yoano 2:5

Keshi Kapalia

Mukwa zango wami, kuwabe-
ma, kuushi kapalia niumwe!

—Miaso Ya Solomone 4:7

Kashika, akwetu, ha kushimbwi-
la Tangwa lize, likolezenu ha
kubwa akwa ululi kunushi kapalia
ku meso ja Zambi, ni ha kubwa
ni uhwimino nenyi.

—II Petulu 3:14

Zambi Mamulweza Utu

Kanyamenu, nuse mbunge ku
yiwape yize Zambi makanwaha
muze Kristu makasoloka.

—I Petulu 1:13

MWANANGANA MAKAKUMBA AKWA KULIMIKA NENYI

Usolwelo 18:21

Mba kanganda ka mwilu umuwika yanda liwe linene liahiana, yalimbila mu kalunga lwiji, ngwenyi: “Chenacho makanyasa limbo linene Babilone hashi ni tachi, kulichi kamoneka nawa nichimwe.

Mba mwe Chilumbule makasoloka. Mwene Yesu makamushiha ni mwiku wa mu kanwa lienyi, makamwonona ni uhenya wa kwiza chenyi. —II Tesalonika 2:8

Usolwelo 17:14

Wano maakasa jita ni Mwana Panga. Alioze Mwana Panga, hamwe ni atu jenyi waze aatambikile, waze aatongwele, akwa

kushishika, maakakumba. Mumu iye kali Mwene wa ene eswe ni Mwanangana wa mianangana eswe.

Zakaria 14:12

Mwene Zambzi makanaha musongo ubi hali mavungu eswe waze akwaasa jita ni akwa Yerusaleme. Misunya yo muyikabola shimbu aachili ni mwono; ni meso jo ni malimi jo maakabola.

I Korintu 15:24

Hohene songo mulikeza, muze Kristu makakumba Sakwonga ni tunganda twenyi twa yiyulo yeka ni yeka, ni muze makakunjika Wanangana kuli Zambzi Tata.

**Kawaha uhomboloji, mumu ku-
maakahinga chifuchi chize Zamb
hanaalakenya! —Mateu 5:5**

**Wanangana wa hashi hiwabwa
wanangana wa Mwene wetu ni
Kristu yenyi. Mwenawo makayu-
la ku miaka yeswe ni miaka ye-
swe! —Usolwelo 11:15**

Usolwelo 20:4, 6

**Yingumona nawa miono ya atu
waze ashihile mumu ambulwile
umwenemwene uze asolwele Yesu
Kristu ni maliji a Zamb. Kaawa-
yilile ngongo yoze munene chibwe
kaponya kenyi ka. Kaatambwile
ko mufunda wa ngongo yoze chi-
bwe ha mahuma jo, chibwe ha mo-**

**ko jo. Enoo yaapwa nawa ni mwo-
no, ni yaayula hamwe ni Kristu
kanunu ka miaka. . . Kawaha ku-
hiana waze maakahinduka mu
uhindikilo uno utangu! Kufwa
chamuchaali kuchichi kaayula
nichimwe. Maakabwa mahako a
Zamb ni a Kristu. Maakayula
hamwe nenyi kanunu ka miaka.**

Usolwelo 5:9, 10

**Mumu haanakushiha, ni manyi-
nga je hiunalanjila Zamb atu a ku
vungu lieswe, ni a liji lieswe, ni a
kuli atu eswe, ni a ku yifuchi ye-
swe. Hiunaapwisa mahako a wa-
nangana ha kulingila Zamb yetu.
Kumaakayula hashi.**

MWONO WA MIAKA YESWE HAMWE NI SANDUNGI

*Zambi Ni Yami Mutuliendela Ku
Miaka Yeswe. Uwahililo Kuhiana!*

Miaso 145:1

Zambi yami, Mwanangana wami, mungukuchichimieka ndoo ku miaka yeswe.

Usolwelo 21:3, 4

Haliabwila Zambi kakutwama mukachi ka atu! Makatwama hamwe no, no maakabwa atu jenyi. Zambi iye mwene makabwa hamwe no, makabwa Zambi yo. Makakusumuna masoji eswe ku meso jo. Kufwa kuchichi kabwa nawa, chibwe kunenganyana, chibwe malilo, chibwe yikola. Yuma yitangu hiyinahu.

I Tesalonika 4:16, 17

Mba waze afwile kulu, te afulie-la Yesu, maakalianga kuhinduka. Mba kunyima yetu, waze mutukabwa ni mwono ha matangwa waze, makatuzundula hamwe no mu malelwa mu kutakana ni Mwene Yesu mu tetela. Chenacho mutukabwa hamwe ni Mwene Yesu matangwa eswe.

Usolwelo 22:5

Kukuchi kabwa nawa ufuku, kechi kafupa nawa pangu lia ndeya, chibwe lize lia tangwa, mumu Mwene Zambi makazukwila pangu lienyi hali ayo. No makayula ku miaka yeswe ni miaka yeswe.

KRISTO NGWENYI:

Yoze makumba mungukamutayiza kutwama hamwe ni yami ha chitwamo chami cha wanangana, ngwe chize yami hingunakumbu, ni hingunatwama ku sali lia Tata ha chitwamo chenyi.

—Uso lwelo 3:21

Chilamwina chami hanagulweza zango linji
Ha kufwa ni sonyi ha kulusu
Yahichika mulumbu ni wanangana wenyi
Ha kulamwina chivulumunyi ngwe yami.

—I. N. McHose

*Halisenu Mwene Zambe, mumu kali mukwa kulinanga ni mukwa ululi;
Halisenu Mwene Zambe, mumu kakunguzanga, chibwe nguli lume
fufuta;*

*Halisenu Mwene Zambe, mumu changutamba kumulingila lume!
Halisenu Mwene Zambe! Halisenu Mwene Zambe! Halisenu Mwene
Zambe!*

—Watson Goodman

Published in numerous languages by World Missionary Press, Inc., as God supplies funds in answer to prayer. **For questions or more information by country, visit: www.wmp-contacts.org**

World Missionary Press
PO Box 120
New Paris, IN 46553-0120 USA
www.wmpress.org

1-25

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org

519 Chokwe WAI